

Текст на замовлення

Рядок за рядком
Моя пустеля
Рядок за рядком
Мій рай

Марі Луїзе Кашиці, «Вірш»¹

Смеркало, а Орфея все ще не було.

Фарідове серце билось швидше, ніж завжди, коли день залишав його наодинці з темрявою. Клятий Сироголовий! Де ж він? На деревах уже затихли птахи, наче задихнулися від наступу ночі, і гори поблизу стали чорними — ніби призахідне сонце випалило їх. Скоро цілий світ стане чорним як смола, навіть трава під босими Фарідовими ногами, і почнуть перешіптуватися привиди. Фарід знав лише одне місце, де б він почувся в безпеці: за Вогнеруким, так близько, щоб відчувати його тепло. Вогнерукий не боявся ночі, він обожнював її.

¹ Тут і далі епіграфи, якщо не зазначено інше, подано в перекладі Любомира Мацеха-Українського (прим. ред.).

— Знову вони тобі вчуваються? — запитав Вогнерукий, коли Фарід притиснувся до нього. — Скільки ще тобі повторювати? У цьому світі немає привидів. Одна з його небагатьох переваг.

Прихилившись до крилатого дуба, він стояв і дивився вгору на самотню вулицю. Угорі, там, де будинки схилилися перед темними горами, ліхтар освітлював потрісканий асфальт. Будинків тих було не більш як дюжина. Вони щільно тулилися один до одного, наче боялися ночі, так само як і Фарід. Будинок Сироголового був першим по вулиці. В одному з вікон горіло світло. Вже понад годину Вогнерукий вдивлявся в нього. Фарід і собі намагався встояти нерухомо, та його кінцівки просто відмовлялись не рухатися так довго.

— Я зараз туди піду і подивлюся, де він!

— Ні, не підеш!

Обличчя Вогнерукого залишилося незворушним, як завжди, однак голос його зрадив. Фарід відчув нетерплячку... і невмирущу надію, попри всі зради.

— Ти певен, що він сказав «п'ятниця»?

— Так! І сьогодні п'ятниця, правда?

Вогнерукий лише кивнув і відгорнув з лиця довге, аж до плечей, волосся. Фарід намагався відростити собі таке саме, але воно вперто кучерявилось й закручувалося, і зрештою він обрізав його ножем накоротко.

— «П'ятниця, біля села, четверта година», — це були його слова. Його дворняка якраз гарчав на мене, наче все, чого йому зараз кортить, — хрусткий смаглявий хлопець!

Вітер пронизував тонкого Фарідового светра, хлопець розтирав руки від холоду. Гарне тепле багаття, саме те, що треба, але на такому вітрі Вогнерукий не дозволить і сірника

запалити. Четверта година... Тихо вилаявшись, Фарід зиркнув на небо. Те, що було вже далеко по четвертій, він знав і без годинника.

— Я тобі кажу, він нас навмисне змушує чекати, пихатий дурень!

Вузькі вуста Вогнерукого розтягнулися в усмішці. Фаріду все легше вдавалося його розсмішити. Можливо, через те вогнедуд і пообіцяв узяти хлопця із собою, якщо Сироголовий поверне його назад. Назад до його світу, що створений з паперу й типографської фарби та слів одного старого.

«Та ну! — подумав Фарід. — Чому саме цей Орфей має зробити те, що не вдалося решті? Так багато спроб... Заїка, Золотоок, Вороновустий... пройдисвіти, які лише виманили гроші...»

В Орфеевому вікні згасло світло, Вогнерукий різко випростався. Затріснулися двері. Крізь темряву долинули швидкі, нерівномірні кроки. Тоді у світлі самотнього ліхтаря з'явився Орфей — Сироголовий, як його потай взивав Фарід через біду шкіру й через те, що чолов'яга на сонці прів, мов кавалок сиру. Захеканий Сироголовий спускався вулицею, що круто збігала донизу. Поруч із ним — його пес, бридкий, наче гієна. Коли він помітив на узбіччі Вогнерукого, зупинився й помахав йому, широко всміхаючись. Фарід схопив вогнедува за руку.

— Подивися на цю дурнувату гримасу. Несправжня, як фальшиве золото! — прошепотів він. — Як ти можеш йому довіряти?!

— А хто каже, що я довіряю? Що з тобою? Ти надто знервований. Може, все-таки хочеш залишитися тут? Машини, рухомі картинки, музика з коробки, світло, яке проганяє ніч.

Вогнерукий переступив через паркан заввишки по коліна.

— Оби ж це все подобається. Ти нудьгуватимеш у моєму світі.

Що це він каже? Ніби не знає, що Фарід бажає для себе лише одного — залишитися з Вогнеруким. Хлопчина хотів був сердито відповісти, але пролунав тріск, різкий, ніби чобіт розтоптав гілку, і Фарід мимоволі здригнувся.

Вогнерукий зупинився та прислухався. Між деревами нічого не було видно, тільки гілки рухалися на вітрі та нічний метелик, блідий, як привид, пурхнув Фарідові в обличчя.

— Вибачайте! Трішки затягнулося! — гукнув Орфей їм назустріч.

Фарід ніяк не міг второпати, як такий голос виходить із цього рота. Вони чули про цей голос у кількох селах, і Вогнерукий відразу вирушив на пошуки. Лише тиждень тому вони знайшли Орфея в книгарні, він читав казки дітям. Ніхто й не помітив карлика, який раптом визирнув з-за полицки, наповненої зачитаними книжками. Але Вогнерукий його побачив. Він перехопив Орфея, коли той саме хотів сідати у машину, та зрештою показав йому книжку, книжку, яку Фарід проклинав частіше, ніж будь-яку іншу річ.

— О так, я знаю цю книжку! — прошепотів Орфей. — І тебе, — додав він мало не святобливо і подивився на Вогнерукого, мовби хотів видивитися йому рубці зі щік. — Тебе я теж знаю. Ти найкраще, що в ній є. Вогнерукий! Вогнеходець! Хто ж тебе сюди зачитав, у цю найпохмурішу з усіх історій? Не кажи нічого! Ти хочеш назад, але не можеш віднайти дверей поміж буквами! Не біда! Я можу змайструвати нові, це буде текст на замовлення! За прийнятною ціною — якщо ти дійсно той, хто я думаю!

Прийнятна ціна! Аякже. Мусили пообіцяти йому майже всі свої кошти, щоб потім іще годинами на нього чекати,

в цій богом покинутій місцині, цього вітряного вечора, який пахнув привидами.

— Куниця з тобою? — Орфей спрямував кишеньковий ліхтарик на заплічник Вогнерукого. — Ти знаєш, мій пес її не любить.

— Гвін саме пішов пошукати щось поїсти. — Погляд Вогнерукого впав на книжку, яку Орфей затиснув під пахвою.

— То що? Ти... вже закінчив?

— Аякже! — Пес, вишкірившись, дивився на Фаріда. — Слова спершу трохи впиралися. Можливо, через те, що я хвилювався. Як я вже казав, ця книжка, — Орфей провів пальцями по палітурці, — була моєю улюбленою в дитинстві. Я вперше її прочитав, коли мені було одинадцять. Ту викрали з убогої бібліотеки, у якій я постійно брав її читати. Вкрасти самому забракло духу, та я завжди пам'ятав про цю книжку. Вона навчила мене: з цього світу можна так легко втекти за допомогою слів! Поміж сторінок можна знайти друзів, чудових друзів! Друзів, таких як ти, як вогнедуви, велетні, феї!.. Якби ти знав, як я за тобою плакав, коли прочитав про твою загибель! Але ти живий, і все знову буде гаразд! Ти розповіси нову історію.

— Я? — перервав Вогнерукий з іронічною посмішкою. — Ні, повір мені, її розповість інший.

— Можливо! — Орфей захихотів так, наче йому стало незручно, що так багато розповів про свої почуття. — Хай там як, дуже прикро, що не можу піти з тобою, — сказав він, незграбно ступаючи до паркану на узбіччі вулиці. — Читець мусить лишатися, це залізне правило. Чого я тільки не спробував, щоб потрапити до книжки, та все марно.

Він зітхнув, зупинився, сягнув рукою під куртку, що незугарно сиділа на ньому, й витягнув аркуш паперу.

— Ось те, що ти замовляв, — сказав він. — Чарівні слова, лише для тебе, вулиця зі слів, які повернуть тебе назад. Ось, читай!

Вогнерукий нерішуче взяв аркуш. Дрібні, похилі букви вкривали його, мов прядиво. Вогнерукий водив пальцем по літерах, ніби на кожну з них спершу мусив указати своїм очам. Орфей спостерігав за ним, як школяр, що чекає на оцінку.

Коли Вогнерукий нарешті підвів голову, його голос звучав здивовано:

— Ти пишеш дуже добре! Чудові слова...

Сироголовий так зашарівся, гейби йому в обличчя хтось хляпнув порічковим соком.

— Мені приємно, що тобі подобається!

— Так, мені дуже подобається! Все, як я тобі й описав. Тільки звучить трішки краще.

Ніяково усміхаючись, Орфей узяв аркуш у Вогнерукого.

— Я не обіцяю, що ти потрапиш у той самий час, — стиха сказав він. — Закони мого вміння важко зрозуміти, проте повір мені, жоден не знає про них більше, ніж я! Наприклад, книжку слід змінювати або далі розмотувати, використовуючи лише слова, які в ній уже є. Якщо буде забагато чужих слів, нічого не вдасться або станеться щось таке, чого ти не задумував! Можливо, станеться щось інше, якщо автор сам...

— Заради всіх фей, у тобі більше слів, аніж у цілій бібліотеці! — нетерпляче перервав Вогнерукий. — Може, вже просто почнемо читати?

Орфей замовк, наче проковтнув язика.

— Звичайно, — відповів він ображено. — Побачиш, з моєю допомогою книжка знову прийме тебе, як блудного сина. Вона вбере тебе, як папір чорнило!

Вогнерукий лише кивнув та подивився на безлюдну вулицю. Фарід відчув, що він дуже хотів вірити Сироголовому і як боявся знову зневіритися.

— А що зі мною? — Фарід підійшов близько до Вогнерукого. — Він написав щось і про мене, чи не так? Ти перевірив?

Орфей зиркнув на нього менш доброзичливим поглядом.

— Боже мій! — насмішкувато мовив до Вогнерукого. — Здається, хлопець прикипів до тебе серцем! Де ти його підібрав? Десь на узбіччі?

— Не зовсім, — відповів Вогнерукий. — Хлопчину висмикнула з його історії та сама людина, що й мені зробила цю послугу.

— Чарівновустий? — Орфей вимовив ім'я так зневажливо, наче не міг повірити, що хтось на нього заслуговував.

— Еге ж. Так його звать. Звідки ти знаєш? — здивуванню Вогнерукого не було меж.

Собацюра обнюхував Фарідові босі пальці. Орфей здвигнув плечима.

— Рано чи пізно чуєш про кожного, хто навчає букви дихати.

— Отож-бо! — в голосі Вогнерукого почулась недовіра, але він не розпитував далі. Лише вдивлявся в аркуш, вкритий дрібними Орфеевими буквами.

Сироголовий усе роздивлявся Фаріда.

— Ти з якої книжки? — запитав він. — І чому не хочеш назад у свою історію, а рвешся в його? Тобі ж там нічого робити!

— Що тобі до цього? — вороже відповів Фарід. Сироголовий подобався йому щораз менше. Він був занадто цікавий і занадто хитрий.

Вогнерукий тихо засміявся.